

mányokba 25-30% zöldduglást elegyítünk. Ha egy I. fatermési osztályú bükkösben 100-150 darab zöldduglász „elit-fa” áll elegyként, 100 éves korban az 1000 m³/ha fatermés elérése reális célkitűzés. Nő a biodiverzitás, a fakészlet mennyisége és minősége, az állomány esztétikai megjelenése anélkül, hogy a termőhely leromlana, vagy az ökoszisztéma egyensúlya megbomlana.

Elsősorban a zöldduglásznak, de az atlaszcédrusnak és a vörösfenyő-változatoknak is szerepe lehetne fent említett klímaövekben, az alacsony fahozamú állományok (származék- és kultúr-erdőtípusok) fafajcserés átalakításánál, valamint

erdőtelepítéseknél, őshonos fafajokkal elegyítve. Minden esetben biztosítani kell árnytűrő fafajokból a II. koronaszintet. Már a nevelővágások során is jelentős fa-tömeg-többletre lehetne számítani.

A szakszerűen kijelölt és végrehajtott nevelővágásokkal mennyiségi, de főleg minőségi értéktöbblet érhető el. Az értékes törzsek, elit fák kialakítása érdekében a zöldduglász és atlaszcédrus esetében törzsfelnyesést kell alkalmazni.

100 év nagy idő. Nem tudjuk milyen változások következnek be a termőhelyi viszonyokban, milyen károsítások lépnek fel. Az őshonos tölgy- és bükk-állományokat is súlyos károk érték a

közelmúltban. Sajnos a károsításokkal együtt kell élni. Ha a károsítás miatt idő előtti fakitermelésre kerülne sor, már 40-50 éves korban is jelentős többletfatömeg képződik (1. táblázat).

A mai „merkantil szellemű” gazdasági rendszerben az azonnali, minél nagyobb profit elérése a cél, a hosszú távú befektetésekre semmi sem ösztönöz. Mégis nagy hiba lenne a fentiekben javasolt fafajokról lemondani, kitűnő tulajdonságaikat nem hasznosítani, még akkor is, ha ennek eredménye csak évtizedek múlva jelentkezik.

id. Dr. Páll Miklós
ny. erdőmérnök

Utóirat a „székfoglaló” című cikkhez

Alig vártam, hogy megkapjam az Erdészeti Lapok 2007. januári számát, és sitelve, türelmetlenül lapozva kerestem valamilyen reagálást az előző számban megjelent „Székfoglaló” cikkhez.

Semmi! Lehet, hogy valamiről véglegesen lemaradtam? Talán az elhangzottakat szűk szakmai berkekben már megvitatták, és a felvetett téma nyugvópontjára jutott? A szélesebb szakmai kör úgy gondolom e cikk tartalmából értesült – egy ma már akadémikus – gondolatairól az erdész szakmával kapcsolatosan.

Jó. Tudom, hogy kisebb gondunk is nagyobb annál, hogy egy múltban már elhangzott talán elhamarkodott sommás véleménnyel vitatkozzunk, hisz elég csak a „Stratégia vagy valami más?” című írásban foglaltakra utalnom.

Eltelt egy hónap, és még mindig nem tudok napirendre térni felette. Nem tartom magam avatottnak, hogy hozzászóljak és tudományosan cáfoljam az elhangzottakat, hiszen mint az előbbiekben már említettem, lehetséges, hogy ezt mások már régen megtették.

Azok nevében viszont, akik már nem tudnak tiltakozni, mivel eltávoztak közülünk és életüket tették a kopárfásításra és a homokfásításra, az egyszerű erdei munkástól az akadémikusainkig, nem lehet elég-szerű vitatkozni, tiltakozni és cáfolni a cikkben megjelentekhez hasonló nézeteket.

Lelki szemeim előtt megjelent az egyik nyugdíjas kollégám, Európa-díjas erdőmérnök, akitől bölcsességet próbáltam ellesni – lehet, hogy nem sikerült!

Szinte látom, amint mély vallásosságával hogyan tér napirendre felebarátaink esetleges tévedésén, és hogyan mentegeti, még ha hibázott is.

És most egy kicsit részletesebben.

A cikkíró szerint „hosszú távú gyümölcsöző gazdálkodás” hiányában például meg kell szüntetni a kopárfásítási programokat, mivel az a legértékesebb termőhelyeinket teszi tönkre, és ugyanezt a sorsot szánná a homokfásításokra is, hozzátevé, hogy az itt nevelt faanyag még a kitermelés költségét sem fedezi.

Ha csak ez utóbbi állítás igazságtartalmát vizsgálnánk, már az is elegendő cáfolat volna a közölt cikk állításaira, hiszen mióta magam ismerem, negyven évre visszamenőleg mind mennyiségre, mind a környező érték- és árviszonyokra tekintettel – hogy a szerző szavaival éljek – a gazdálkodás hosszú távon gyümölcsöző volt.

Sajnálatomra ezen fejtegetések mögött felsejlik a haszonelvűség, amelynek mindenek felettisége véleményem szerint az emberi értelmet is pénzben méri. Még erdész-társadalmunkban sem kap elég publicitást az, hogy ezek az erdők (ültetvények) véderdő jellegűek. Emlékszem, hogy negyven évvel ezelőtt a bőjti szelek milyen port kavartak, és a terepet járva homokkal eltemetett szőlősök, gyümölcsösök mellett vitt az utunk. Valószínű, ennek is köszönhető, hogy az itteni lakosság tudósbetegeinek aránya magasabb volt az országos átlagnál.

Önelégültségnek és szégyennek nevezni azt a munkát, amit már az elmúlt századfordulón elődeink elkezdtek és utódai – ha nem is mindig hiba nélkül – tovább folytattak, értelmetlen és érhettelen indulat. Hiszen nekünk nem azt kell bizonygatnunk, hogy ki rendelkezik a bölcsök kövével, pláne úgy, hogy figyelmen kívül hagyjuk az erdészek csö-

könyös kitaró szervezőmunkáját, amely megteremtette a homokhátság nemzeti parkját, védeltséget nyújtva az itteni ritka növény- és állatvilágnak – természetesen úgy, hogy mindez látogatható –, hanem összefogva meggyőzni társadalmunkat arról, hogy az eddig végzett munkánk eredménye mennyivel élhetőbbé teszi környezetünket.

Olyan közhelyeket hangoztatni erdészeknek, hogy a hűvös nedves éghajlat jobban kedvez a fatermesztésnek nevetséges, hiszen ennek bizonyításához nem kell akadémiai székfoglaló. Az pedig már messzire vezetne, ha a környező Szlovénia vagy Ausztria a hegyek közé benyúló rossz minőségű talajon miéért a mezőgazdálkodást erőlteti, és miért nem erdőt ültet, nálunk pedig dotációt kap az, aki 20 Ak földterületen kivágja az ültetvényét és erdőt ültet helyette.

Remélem, nem valósul meg az a javaslat, hogy szüntessük meg az eddigi kopár- és homokfásításokat. Hogy a kopárokon ez mit jelentene, mondják el az ottani erdészek. Nálunk a nehezen, évtizedek alatt teremtett véderdő megszűnése valószínűsíti a homok megindulását az éppen alakuló talaj degradációját, és arról írhatnánk tudományos cikkeket, hogy a szél milyen formájú dűnéket alakít ki. Persze lehetséges, hogy az EU turistái szívesen látogatnák Magyarországot közepén a szaharai körülményeket, és ez nagyon is „gyümölcsöző” lenne, de hogy az itt élő embereknek ez hátrányt jelentene, az borítékolható. Javasolom, ne próbáljuk ki!

Szabó János
erdőmérnök